

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

หลังจากวิกฤตเศรษฐกิจในช่วงปี 2540 ผ่านพ้นไป ประเทศไทยโดยการบริหารประเทศของรัฐบาล ต้องมีภาระหนักในการกระตุ้นเศรษฐกิจที่ซบเซาลงให้กลับฟื้นมาเป็นเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง วิธีการในการกระตุ้นเศรษฐกิจสามารถกระทำได้ หลายแนวทางด้วยกัน อาทิเช่น การกระตุ้นเศรษฐกิจทางด้านอุปสงค์และอุปทาน การกระตุ้นเศรษฐกิจโดยการใช้นโยบายการเงินและการคลัง สุดท้ายเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจโดยการดำเนินนโยบายของรัฐบาลโดยตรง สำหรับการกระตุ้นเศรษฐกิจที่สะดวก รัฐบาลสามารถควบคุมดูแลได้มากกว่าการกระตุ้นเศรษฐกิจวิธีอื่น นั่นคือวิธีการกระตุ้นเศรษฐกิจผ่านนโยบายการคลังและนโยบายการเงินของประเทศ (สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, สำนักนโยบายการคลัง, 2547)

โดยที่นโยบายการคลัง เป็นนโยบายที่จะเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของรัฐบาล ทางด้านการใช้จ่ายเงินเข้าไปในระบบเศรษฐกิจ เช่น การเพิ่มหรือลดภาษี และหนี้สิน การตัดสินใจของรัฐ เกี่ยวกับเรื่องต่างๆดังกล่าว ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระดับอุปสงค์รวม เช่น ระดับราคาสินค้า อัตราดอกเบี้ย ฤดูกาลชำระเงิน อัตราแลกเปลี่ยน รวมไปถึงระดับรายได้ประชาชาติ ซึ่งเป็นส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ประชาชาติ ดังนั้น การใช้จ่ายของรัฐบาลจึงนับว่าเป็นเครื่องมือทางการคลังที่สำคัญของรัฐบาล ทั้งนี้เพื่อสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และความเท่าเทียมกันในสังคม ดังนั้น การใช้จ่ายของรัฐบาลจึงจำเป็นต้องมีการวางแผน การศึกษา และผ่านการพิจารณาอย่างถี่ถ้วน โดยมีวัตถุประสงค์หลักๆก็เพื่อรักษาระดับการบริหารของรัฐบาล เป็นการใช้จ่ายเพื่อรักษาระดับการดำเนินงานขั้นพื้นฐานของรัฐบาลให้เป็นไปอย่างราบรื่น เช่น ใช้จ่ายค่าจ้างเงินเดือนข้าราชการ ค่าใช้จ่ายสำนักงาน การบริหารงาน เป็นต้น อีกทั้งเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจโดยรวม ซึ่งได้แก่กิจกรรมรายจ่ายด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น ใช้จ่ายเพื่อการลงทุนด้านต่าง ๆ รวมไปถึงเพื่อช่วยเหลือต่างประเทศ (สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, สำนักนโยบายการคลัง, 2547) จากการใช้จ่ายของรัฐบาลดังกล่าวจะมีส่วนในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต (Productivity) เช่น ใช้จ่ายเพื่อการลงทุนของรัฐบาล ใช้จ่ายในการสร้างสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ใช้จ่ายเพื่อการศึกษา เป็นต้น รวมไปถึงมีผลต่อการเคลื่อนย้ายทรัพยากร เช่น ใช้จ่ายในการบริโภคของรัฐบาลจะทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายการใช้ทรัพยากรจากภาคเอกชนสู่ภาครัฐ (ดิเรณ พงศ์มพัฒน์, 2542)

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าในปัจจุบันแนวโน้มของภาครัฐบาลจะมีบทบาทต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในประเทศกำลังพัฒนาอย่างประเทศไทย นอกจากนี้ รัฐบาลจะมีบทบาทในการพัฒนาประเทศ เพื่อยกระดับมาตรฐานความเป็นอยู่ของประชาชน โดยทั่วไปให้ดีขึ้นแล้วนั้น ยังมีบทบาทในการให้ระบบเศรษฐกิจขยายตัวอย่างมั่นคง และมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีเสถียรภาพ โดยผ่านนโยบายการคลัง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การใช้จ่ายของรัฐบาล ถ้าหากพิจารณาทางด้านค่าใช้จ่ายของรัฐบาลในประเทศไทย จะเห็นได้ว่ามีอัตราการเพิ่มสูงขึ้นทุกปี (เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสวีธรรม, 2546; สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง. สำนักนโยบายการคลัง, 2547)

ตารางที่ 1.1 แสดงมูลค่า อัตราการเปลี่ยนแปลง และสัดส่วนของการใช้จ่ายของรัฐบาลและผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

ปี	ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (ล้านบาท)	อัตราการเปลี่ยนแปลง ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (%)	การใช้จ่ายของรัฐบาล (ล้านบาท)	อัตราการเปลี่ยนแปลง การใช้จ่ายของรัฐบาล (%)	สัดส่วนของมูลค่าการใช้จ่ายของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (%)
2514	153,420		27,168		17.71
2515	170,080	10.86	28,824	98.84	16.95
2516	222,110	30.59	32,481	105.85	14.62
2517	279,210	25.71	36,182	105.32	12.96
2518	303,320	8.64	46,484	123.02	15.33
2519	346,520	14.24	59,665	124.11	17.22
2520	403,530	16.45	66,012	107.33	16.36
2521	488,230	20.99	78,254	115.55	16.03
2522	558,860	14.47	91,826	114.82	16.43
2523	662,480	18.54	121,214	129.85	18.30
2524	760,360	14.77	133,323	108.36	17.53
2525	841,570	10.68	157,178	116.41	18.68

ตารางที่ 1.1 (ต่อ)

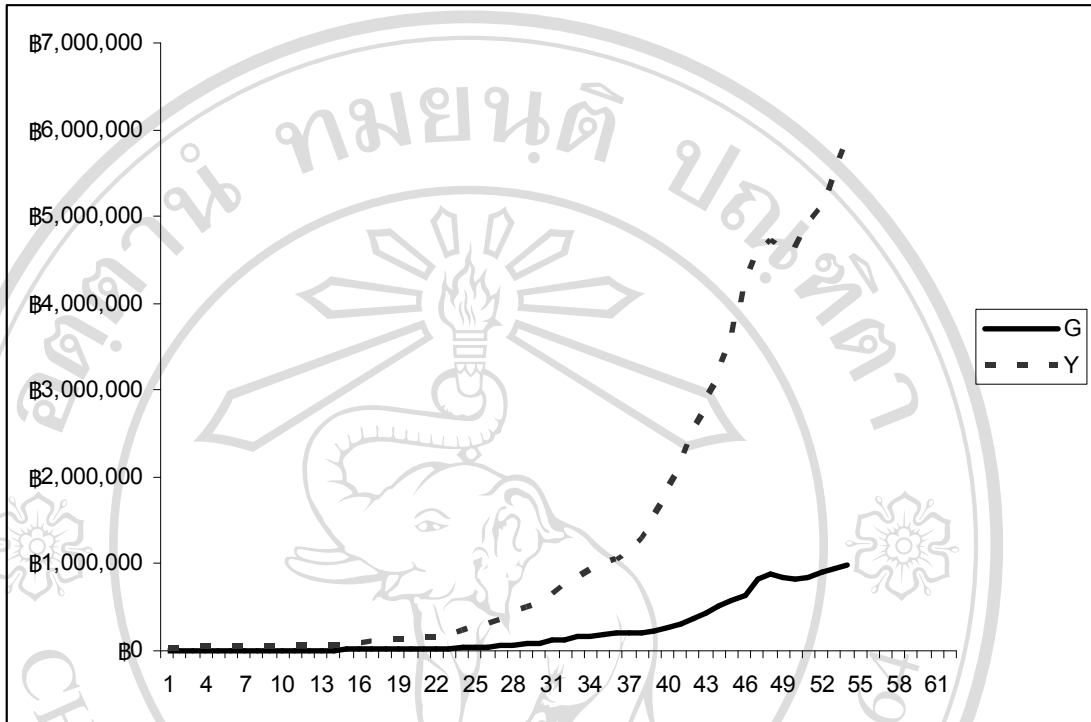
2526	920,990	9.44	166,459	104.64	18.07
2527	988,070	7.28	181,263	107.70	18.35
2528	1,056,500	6.93	199,548	108.99	18.89
2529	1,133,400	7.28	203,961	101.22	18.00
2530	1,299,910	14.69	211,225	102.59	16.25
2531	1,559,800	19.99	222,132	104.22	14.24
2532	1,856,990	19.05	262,913	117.46	14.16
2533	2,183,540	17.58	304,698	115.14	13.95
2534	2,506,630	14.80	362,084	118.18	14.45
2535	2,830,910	12.94	440,042	120.98	15.54
2536	3,165,220	11.81	519,482	117.60	16.41
2537	3,629,340	14.66	579,216	111.12	15.96
2538	4,186,210	15.34	642,321	110.55	15.34
2539	4,611,040	10.15	819,083	127.21	17.76
2540	4,732,610	2.64	875,714	106.67	18.50
2541	4,626,450	-2.24	842,581	95.99	18.21
2542	4,637,080	0.23	833,042	98.63	17.96
2543	4,922,730	6.16	853,067	102.16	17.33
2544	5,133,500	4.28	908,613	106.28	17.70
2545	5,446,040	6.09	955,492	104.94	17.54
2546	5,930,360	8.89	996,198	104.05	16.80

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง. สำนักนโยบายการคลัง (2547)

เมื่อนำข้อมูลของการใช้จ่ายของรัฐบาลและผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศมาวิเคราะห์ด้วยกราฟ เพื่อดูความสัมพันธ์ในเบื้องต้นแล้ว พบว่าการใช้จ่ายของรัฐบาลและผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศน่าจะมีความสัมพันธ์กัน เนื่องจากมีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกัน

รูปที่ 1.1 แสดงการใช้จ่ายของรัฐบาลและผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ

(ล้านบาท)

ที่มา : International Financial Statistics ของ International Monetary Fund (2547)

ฉะนั้น การที่รัฐบาลมีนโยบายที่ต้องการกระตุ้นเศรษฐกิจโดยการเพิ่มการใช้จ่ายของรัฐบาลนั้นทำให้เกิดผลมากน้อยอย่างไรต่อระบบเศรษฐกิจ และในทางกลับกันถ้ามีการขยายตัวของเศรษฐกิจแล้วจะส่งผลต่อการใช้จ่ายของรัฐบาลหรือไม่ จึงเป็นที่น่าสนใจอย่างยิ่งในการที่จะศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการใช้จ่ายของรัฐบาลกับการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางใด ทั้งในระยะสั้นและในระยะยาว

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

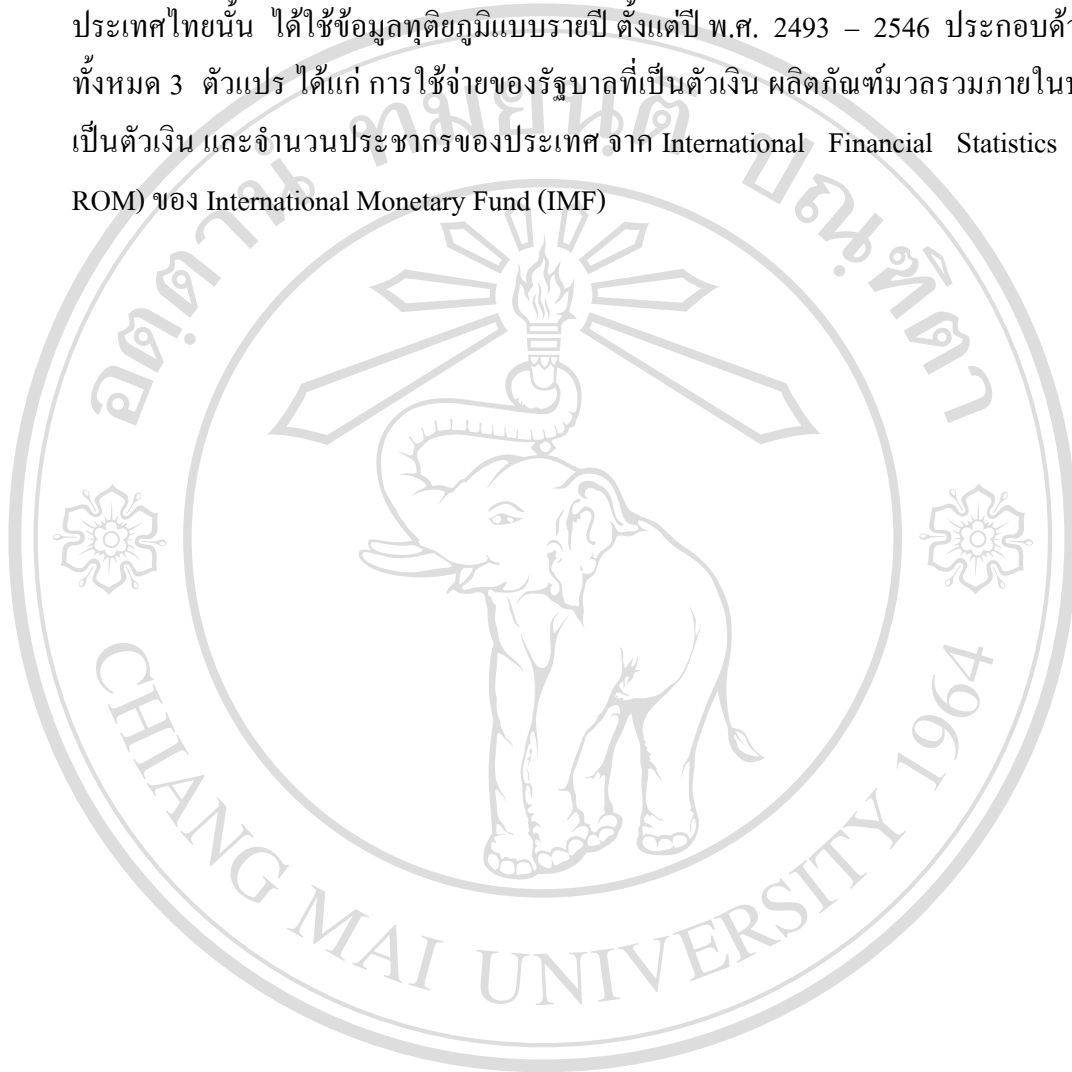
เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้จ่ายของรัฐบาลกับการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ทั้งในระยะสั้นและในระยะยาว

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

ทำให้ทราบถึงแนวทางในการกำหนดนโยบายการคลัง เกี่ยวกับงบประมาณการใช้จ่ายของรัฐบาลให้สอดคล้องกับการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ รวมไปถึงเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น กระทรวงการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย ตลอดจนผู้ที่สนใจ

1.4 ขอบเขตในการศึกษา

ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้จ่ายของรัฐบาลกับการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยนั้น ได้ใช้ข้อมูลทศนิยมแบบรายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2493 – 2546 ประกอบด้วยตัวแปรทั้งหมด 3 ตัวแปร ได้แก่ การใช้จ่ายของรัฐบาลที่เป็นตัวเงิน ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่เป็นตัวเงิน และจำนวนประชากรของประเทศ จาก International Financial Statistics (IFS-CD ROM) ของ International Monetary Fund (IMF)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved